

Avrupa’da Sürdürülebilir Topluluklar Üzerine Bristol Mutabakatı

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

AB İngiltere Dönem Başkanlığı’nın 6-7 Aralık 2005 tarihlerinde İngiltere’nin Bristol kentinde düzenlediği AB bakanları düzeyindeki toplantıda, Sürdürülebilir Topluluklar Üzerine Bristol Mutabakatı kabul edildi. Mutabakat metni, Avrupa’daki farklı ölçekteki toplulukların sürdürülebilir olabilmesi için gerekli koşulları belirliyor ve iyi uygulamaların paylaşılmasını amaçlıyor. İngiltere Başbakan Yardımcısı John Prescott Mutabakat’ın “tüm Avrupa vatandaşları için daha iyi mekânlara ulaşmakla ilgili” olduğunu belirtiyor. Yapılı çevre ve dolayısıyla da mimarlıkla doğrudan ilgili olan Mutabakat’ta sürdürülebilir toplulukları oluşturan temel özellikler kısaca, “Aktiflik, Kapsayıcılık, Güvenlik”, “İyi İdare”, “İyi Ulaşım”, “İyi Hizmet”, “Çevreye Duyarlılık”, “İyi Gelişim”, “İyi Tasarım ve İnşaat” ve “Herkes İçin Eşitlik” olarak açıklanıyor. Burada özet olarak verilen Mutabakat metni ve eklerinin yanı sıra, orijinal metin Bristol’daki AB Bakanları toplantısında çıkan sonuçları daha geniş bir şekilde ele alıyor.

Mutabakat metninin Türkçe özetine dijital ortamda ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/bristolmutabakati.pdf>

Metnin İngilizce orijinal tam metnine ulaşmak için:

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/bristolaccord.pdf>

BRİSTOL MUTABAKATI

I. BÖLÜM:

SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLULUĞUN ÖZELLİKLERİ

Tanım: Sürdürülebilir topluluklar, insanların bugün ve gelecekte yaşamak ve çalışmak istedikleri yerlerdir.

Mevcut ve gelecekteki kullanıcıların çeşitli ihtiyaçlarını karşılarlar, çevreye karşı duyarlıdırlar ve yüksek yaşam kalitesine katkıda bulunurlar. Güvenli ve kapsayıcı, iyi bir şekilde planlanmış, inşa edilmiş ve yönetilen, herkes için eşit olanak ve hizmet sağlayan yerlerdir.

Avrupa’da sürdürülebilir toplulukların gerçek anlamda yaratılabilmesi için bazı ön koşullar bulunmaktadır:

- i. **Ekonomik büyüme** temel bir öneme sahiptir. Ekonomik büyüme olmadan, AB Üye Devletleri’nin sürdürülebilir toplulukların yaratılması ve bakımına yatırım apmaları mümkün olmayacaktır.
- ii. Sürdürülebilir toplulukların bütünleştirilmesi yaklaşımı doğrudan Avrupa’nın kendine özgü **toplumsal bütünleşme ve toplumsal eşitlik** geleneğinden ortaya çıkmaktadır.

iii. Başarıya ulaşmada en temel unsur, **kentlerin oynadığı rollerdir**. Güçlü kültürel kimliğe sahip, başarılı kentler sınırları dışında da -bölgesel, ulusal ve hatta uluslararası ölçekte- sürdürülebilir topluluklar oluşmasını sağlarlar. Lizbon hedeflerine ulaşmak için, Avrupa kentlerinin uluslararası çapta bir üstünlüğe erişmeleri ve böylece bilgi ekonomisinin gelişimine katkıda bulunmaları gerekmektedir.

iv. Sürdürülebilir topluluklar, mahalleleri de kapsayacak şekilde tüm ölçeklerdeki **toplumsal ayrışma sorununa cevap veren** topluluklardır.

v. Sürdürülebilir topluluklar aynı zamanda **sürdürülebilir kalkınma** ilkelerini de gerçekleştirirler.¹ Toplumsal, ekonomik ve çevresel sorunları dengeleyerek ve bir bütün halinde ele alarak, mevcut ve gelecekteki nesillerin ihtiyaçlarını karşılamayı hedefler.

vi. Sürdürülebilir topluluklar farklı mekânsal ölçeklerde var olabilirler: Mahalli, yerel, kentsel, bölgesel.

Sürdürülebilir topluluklar, yerel koşullarının bir yansıması olarak çeşitlilik gösterirler. Her birinin uyması gereken standart bir kalıp yoktur. Fakat yine de aşağıdaki özellikleri taşımaları gerekir:

- 1. Aktiflik, Kapsayıcılık, Güvenlik** – Güçlü bir yerel kültür ve diğer ortak topluluk etkinlikleriyle ortaya çıkan eşitlik, hoşgörü ve bağlılık.
- 2. İyi İdare** – Etkin ve kapsayıcı katılım, temsil ve liderlik.
- 3. İyi Ulaşım** – İnsanları işlerine, okullarına, sağlık hizmetleri ve diğer hizmetlere bağlayacak iyi ulaşım hizmetleri.
- 4. İyi Hizmet** – İnsanların ihtiyaçlarına uygun ve herkes tarafından erişilebilecek kamusal, özel, topluluğa ilişkin ve gönüllü hizmetler.
- 5. Çevreye Duyarlılık** – İnsanların yaşaması için, çevreye saygılı olarak gerçekleştirilen yerler.
- 6. İyi Gelişim** – Büyüyen, çeşitli ve yenilikçi yerel ekonomi.
- 7. İyi Tasarım ve İnşaat** – Kaliteli bir yapı ve doğal çevre.
- 8. Herkes İçin Eşitlik** – Bugün ve gelecekteki tüm toplulukları içeren bir anlayış.

Bu sekiz özelliğin tam açıklamasını görmek için Ek 1'e bakınız.

II. BÖLÜM:

İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİNİN DERLENMESİ İÇİN ANLAŞMA

Örnek Uygulamalar İçin Koşullar

Örnek uygulamaların şu özellikleri sergilemeleri beklenmektedir:

- i. Belirli bir yerin karşı karşıya kaldığı toplumsal, ekonomik, demografik ve çevresel zorluklar ve fırsatlar.
- ii. Bölgesel gelişim, sürdürülebilir topluluk bileşenleri ve bütünleşme süreçlerine ilişkin bütüncül bir yaklaşım.
- iii. Kentsel, kırsal ve bölgesel boyutları kalkınma stratejilerine katma çabaları.
- iv. Yerel liderlik ve hizmetlerin sürdürülebilir toplulukları destekleme konusundaki rolü.
- v. Yetenekler ve yatırım olanakları (uygun olduğu durumlarda).
- vi. Her konum kendine özgü olarak değerlendirildiğinde, başarılı sonuçlar ve kazanımlar.
- vii. Hükümetin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde oynadığı ve ayrıca AB'nin yerine getirdiği olumlu roller.

¹ Sürdürülebilir Topluluklar yaklaşımı Aalborg Şartı, Gündem 21 ve Avrupa Komisyonu'nun Kentsel Çevreye Doğru Bir Tematik Strateji Ara Önerisi (COM2004-60) gibi şimdiye kadar ortaya konmuş bir dizi AB inisiyatifi üzerine kurulmaktadır.

Bütün örnek uygulamalar Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (European Urban Knowledge Network-EUKN) tarafından kararlaştırılan modele uygun olarak hazırlanmalıdır. İngiltere Dönem Başkanlığı tarafından sunulan sekiz örnek uygulama Ek 1’de listelenmiştir ve ayrıca bu örneklerle EUKN web sitesinden de ulaşılabilecektir.

EK 1 **SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLULUĞUN YEDİ ÖZELLİĞİ**

1. Aktiflik, Kapsayıcılık, Güvenlik – Güçlü bir yerel kültür ve diğer ortak topluluk etkinlikleriyle ortaya çıkan eşitlik, hoşgörü ve bağlılık.

Sürdürülebilir topluluklar aşağıdakileri sağlar:

- Topluluk, kültürel kimlik ve aidiyet duygusu;
- Hoşgörü, saygı ve farklı kültür, altyapı ve inançlardan gelen insanlarla biraradalık;
- Mahallelerde dostça, ortak ve yardımsever davranışlar;
- Çocuklar ve gençler de dahil olmak üzere herkes için kültür, eğlence, toplanma, spor etkinlikleri ve benzeri diğer etkinlikler;
- Açıkça hissedilir, etkin ve topluluk dostu politikalar yoluyla sağlanan düşük suç, uyuşturucu ve antisosyal davranış düzeyi;
- Toplumsal bütünleşme, fırsat eşitliği ve herkes için iyi yaşam şansı.

2. İyi İdare – Etkin ve kapsayıcı katılım, temsil ve liderlik.

Sürdürülebilir topluluklar şu olanaklara sahiptir:

- Hem stratejik ve ileri görüşlü bir liderlik getiren hem de bireylerin ve örgütlerin kapsayıcı, aktif ve etkin katılımını sağlayan, temsiliyetçi ve sorumlu yönetim sistemleri;
- Topluluk içindeki kişilerle, onların beceri, bilgi ve güvenlerini geliştirecek mekanizmaları da kuracak şekilde, mahalle düzeyinde etkin iletişim;
- Model oluşturacak güçlü, bilgili ve etkin ortaklıklar (örneğin hükümet, ticaret ve topluluk düzeylerinde);
- Güçlü, kapsayıcı, ortaklaşa ve gönüllü bir idare şekli;
- Kamusal değerler, sorumluluklar ve onur duygusu.

3. İyi Ulaşım – İnsanları işlerine, okullarına, sağlık hizmetleri ve diğer hizmetlere bağlayacak iyi ulaşım hizmetleri.

Sürdürülebilir topluluklar şunları sunar:

- Toplu taşıma araçları da dahil olmak üzere, insanların topluluklar içinde ve arasında kolayca yolculuk edebilmelerini sağlayacak ve araba bağımlılığını azaltacak ulaşım hizmetleri;
- Yerleşim alanlarında güvenli bir şekilde yürüyüş ve bisiklet sürmeyi teşvik edecek hizmetler;
- Trafik taleplerini karşılamak üzere yapılan yerel planlara uygun ve yeterli düzeyde, yerleşim bölgesi park hizmetleri;
- Geniş bir kesime açık ve etkin telekomünikasyon ve internet erişimi;
- Yerel, ulusal ve uluslararası iletişim ağlarına iyi bir şekilde erişim.

4. İyi Hizmet – İnsanların ihtiyaçlarına uygun ve herkes tarafından erişilebilecek kamusal, özel, topluluk düzeyinde ve gönüllü hizmetler.

Sürdürülebilir topluluklarda şu olanaklar bulunur:

- İyi işleyen yerel okullar, daha ileri ve yüksek eğitim kurumları ve yaşam boyu öğrenim için diğer olanaklar;
- Yüksek kalitede ve diğer ilgili hizmetlerle bütünleştirilmiş olan yerel sağlık tesisleri ve sosyal hizmetler;
- Aileler ve çocuklar için (küçük çocukların bakımını da içerecek şekilde) yüksek nitelikli hizmetler;
- Tüm topluluk tarafından ulaşılabilir, ve satın alınabilir, kamusal nitelikte, topluluk düzeyinde, gönüllü ve özel hizmetler (örneğin perakende, taze besin, ticari, kamusal hizmetler, bilgi ve danışmanlık);
- Uzun vadeli ve kendi yakın coğrafi ve çıkar bölgelerinin ötesinde de düşünen ve hareket eden, politika ve uygulamalarının şekillenmesi sürecine kullanıcı ve yerel halkı da katan hizmet sunucular.

5. Çevreye Duyarlılık – İnsanların yaşaması için, çevreye saygılı olarak gerçekleştirilen yerler.

Sürdürülebilir topluluklar:

- İnsanların yaşaması için, çevreye saygılı olan ve kaynakları verimli kullanan yerler sağlar;
- Enerji etkinlik ve yenilenebilir malzemelerin kullanımı da dahil olmak üzere, iklim değişikliğinin en aza indirilmesi için etkin bir şekilde çaba sarfeder;
- Toprak, su ve havadaki kirlenmeyi en aza indirerek çevreyi korur;
- Mevcut modellere uygun olarak, atıkları azaltır ve atık yönetimi yapar;
- Sürdürülebilir üretim ve tüketimi teşvik ederek doğal kaynakları verimli bir şekilde kullanır;
- Biyolojik çeşitliliği korur ve geliştirir (örneğin, vahşi yaşam çevreleri);
- Negatif çevresel etkiyi en aza indiren bir yaşam tarzı getirir ve pozitif etkileri artırır (örneğin yürüyüş ve bisiklet sürme olanağı yaratarak ve gürültü kirliliği ve araba bağımlılığını azaltarak);
- Daha temiz, güvenli ve yeşil yerleşim yerleri oluşturur (örneğin çöpler ve duvar yazılarını azaltarak ve güzel kamusal mekânlar yaratarak).

6. İyi Gelişim – Büyüyen, çeşitli ve yenilikçi yerel ekonomi.

Sürdürülebilir topluluklar şu özellikleri gösterir:

- Geniş bir çeşitliliğe sahip, nitelikli iş ve eğitim olanakları;
- Ekonomik gelişim ve değişimi desteklemek için yeterli miktarda uygun arazi ve yapı;
- Yerel topluluğa yarar sağlayacak, dinamik iş ve ticaret olanakları;
- Daha geniş bir ekonomiyle bağları olan güçlü bir ticaret topluluğu;
- Ekonomik açıdan varlığını sürdürebilir ve çekici şehir merkezleri.

7. İyi Tasarım ve İnşaat – Kaliteli bir yapı ve doğal çevre.

Sürdürülebilir topluluklar şunları sunar:

- Yer duygusu – İnsanlara “olumlu” bir his veren ve yerel farklılıklara sahip bir yer;
- Çocuklar ve yaşlılar da dahil olmak üzere herkese hizmet sunan, kullanıcı dostu kamusal ve yeşil mekânlar;

MİMARLAR ODASI – Mart 2006

- Dengeli bir konut pazarı içinde, konutlarda yeterli ölçüde sınıflanma, çeşitlilik, satın alınabilirlik ve erişilebilirlik;
- Yapılı çevrede, topluluğun kendine özgü yerel özelliğini tamamlayacak uygun bir boyut, ölçek, yoğunluk, tasarım ve plan (karma kullanım sistemli gelişimi de içermek üzere);
- Olumsuz çevresel etkileri en aza indirgeyen malzemeler kullanarak yapılmış yüksek kalitede, karma kullanımlı, dayanıklı, esnek ve uyarlanabilir yapılar;
- Sağlıklı yaşama destek olacak ve suç oranını azaltarak insanların daha güvenli hissetmelerini sağlayacak şekilde tasarlanan yapılar ve kamusal mekânlar;
- Hem doğal hem de insanların oluşturduğu afetlere karşı iyi hazırlanmış yapılar, tesisler ve hizmetler;
- Toplu taşıma, yürüme veya bisikletle ulaşım mesafesinde erişilebilir olan işler, temel hizmetler ve tesisler.

8. Herkes İçin Eşitlik – *Bugün ve gelecekteki tüm toplulukları içeren bir anlayış.*

Sürdürülebilir topluluklar:

- Bireylerin hak ve sorumluluklarının farkındadır;
- Diğer komşu yerleşim alanları ve dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan diğer kişilerin hak ve isteklerine saygı duyar;
- Şu andaki karar ve eylemlerde gelecek nesillerin ihtiyaçlarını doğrudan dikkate alır.

BRİSTOL'DAKİ İNGİLTERE DÖNEM BAŞKANLIĞI TARAFINDAN SUNULAN ÖRNEK UYGULAMALAR **ARALIK 2005**

1. Elblag, Polonya
2. Hannover Métropole, Almanya
3. Helsinki, Finlandiya
4. Northern Way, İngiltere
5. Rotterdam, Hoogvliet, Hollanda
6. Thames Gateway, İngiltere
7. Valencia, İspanya
8. Viyana – Bratislava – Budapeşte koridoru, Avusturya, Slovenya ve Macaristan.

EK 2 **KENTSEL MEVZUAT (URBAN ACQUIS)** **ROTTERDAM, 2004**

Son on yıl boyunca farklı Avrupa ülkelerinin kentsel politika konusundaki deneyimleri, başarılı politikalara altyapı oluşturan bir dizi ortak ilke oluşturmuştur. AB Bakanları, Rotterdam'da gerçekleştirdikleri gayriresmi toplantıda, kentsel politika konusunda daha tutarlı bir yaklaşıma temel oluşturacak bu Kentsel Mevzuatı, yani kentsel ilkeler bütünü, ilan etmişlerdir.

Bu mevzuat beş kategoride sınıflandırılacak temel ilkelerden oluşmaktadır:

Öncelikler

- a. Ekonomik rekabet ortamı, toplumsal bütünleşme ve çevresel kalite arasında bir denge kurulmalıdır;
- b. Kentler yaşanabilir, seçim yapılabilir ve kültürel kimlikleri olan yerler olmalıdır.

Başarılı Kentsel Politika İçin Mekanizmalar

- c. Ulusal, bölgesel ve yerel sektörel politikalar daha iyi bir şekilde bütünleştirilmelidir;
- d. Kentleri etkileyen hizmetlerin sunulmasında kullanılan hükümet kaynakları kentlerin kendilerine özgü durumlarını dikkate almalıdır;
- e. Kentler için üretilen politikalar uzun vadeli olmalıdır;
- f. Yukarıdan aşağı işleyen liderlik ile aşağıdan yukarı işleyen topluluğun yetki verme süreci dengeli olmalıdır;
- g. Hükümetin farklı düzeyleri arasında, katı denetimler yerine, anlaşmalar, ortaklıklar ve güven ortamı bulunmalıdır.

İlgi Gruplarının Biraraya Getirilmesi

- h. Kentlerdeki kamusal, özel ve topluluk düzeyindeki ortaklar yapıcı iş ilişkileri kurmalıdırlar;
- i. Bu ortaklıklar ile seçilmiş yerel hükümetin demokratik sorumluluğu arasında denge kurulmalıdır;
- j. Vatandaşların katılımı, kentsel yaşam çevresine sahip olma duygularını geliştirecek şekilde, uzmanlarla diyalog ortamı üzerine kurulu olmalıdır.

Doğru Mekânsal Dengeye Ulaşmak

- k. Politikalar, kentlerdeki belirli ihtiyaç veya fırsat alanları üzerine, uzun vadeli olarak odaklanmalıdır;
- l. Mahrumiyet alanlarındaki toplumsal sorunlar, daha geniş bölgedeki ekonomik fırsatlardan yararlanabilecek şekilde ele alınmalıdır;
- m. Kentler ve bölgeler arasında kurumsal işbirliği özendirilmelidir;
- n. Küçük, orta ve büyük ölçekli kentler arasında kentsel ağların ve işlevsel işbirliklerinin oluşturulması teşvik edilmelidir.

İyi Uygulamaların, Politikaların Gelişiminin ve Kapasitenin Desteklenmesi

- o. İyi uygulama ve başarılar geniş kapsamlı bir şekilde tanıtılmalıdır;
- p. Politikalar, başarılı olup olmadıklarının anlaşılması için, değerlendirmeye açık olmalıdır.
- q. Mesleki ortaklar, topluluk düzeyindeki ortaklar ve yerel hükümetin yeteneklerinin daha iyi bir şekilde geliştirilmesinin yolları aranmalıdır.

EK 3

YÖNETİŞİM VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLULUKLAR

1. Kentlerde etkin ve demokratik yönetim için temel noktalar şunlardır:

- i. Toplulukların kendilerini etkileyecek kararlar üzerinde güce ve etkiye sahip olmalarını sağlayacak şekilde tasarlanmış, katılımcı demokrasinin hem temsiliyetçi hem de diğer uygun biçimleri aracılığıyla gerçekleşecek etkin bir vatandaş katılımı (toplum, sosyal ortaklar ve hükümetin tüm düzeylerini de içine alacak şekilde);
- ii. Mahalli, yerel, bölgesel, ulusal veya Avrupa ölçeğinde olsun, yerindenlik (subsidiarity) ilkesi dahilinde, tüm karar ve eylemlerin doğru düzeyde alınması.
- iii. Topluluğa etkin bir şekilde liderlik yapılması; topluluğun bulunduğu yere ait bir vizyon çizilmesi, bu vizyonun toplulukta kabul görmesinin sağlanması ve bu vizyonun başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak üzere ortaklarla çalışılması;
- iv. Özellikle farklı meslek dalları arasında olmak üzere, davranış, yetenek ve iletişimde yüksek kalite.

MİMARLAR ODASI – Mart 2006

2. Yönetişim, iktidarın yürütülme şeklini etkileyen kurallar, süreçler ve davranışlar anlamına gelmektedir.
3. İyi yönetim, bağlamdan bağımsız olarak beş ilkeyle tanımlanabilir: Açıklık, katılım, sorumluluk, etkinlik ve tutarlılık.
4. Avrupa düzeyinde, ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde etkin demokrasi ve iyi yönetim, çoğulcu demokrasinin altı temeli üzerine kuruludur: Yasanın egemenliği ve anayasal düzen, insan hakları, adil ve doğru bir medya, etkin ve aktif bir sivil toplum, ve adil, şeffaf, pazara dayalı bir ekonomi.
5. Sürdürülebilir topluluklar aynı zamanda gelecek nesillerin çıkarlarını korumak anlamına da gelmektedir.
6. İnsan hakları, demokrasi ve yasanın egemenliği konusundaki Avrupa değerleri, standartları ve normları, özellikle Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Bildirgesi ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı olmak üzere Avrupa Konseyi'nin müktesebatında ifade edilmektedir.
7. Avrupa'daki kentler ve bölgelerde yönetim düzenlemeleri açısından büyük bir çeşitlilik bulunmaktadır; yönetim düzenlemelerinin, Avrupa değerlerini karşılamanın yanı sıra, sözkonusu yerin gelenekleri, kültürü ve koşullarını da yansıtması gerekir.
8. OECD tarafından 2001 yılında "Vatandaşlar İçin Kentler – Büyükşehir Yönetişiminin Geliştirilmesi" kapsamında kabul edilerek yayımlanan Büyükşehir Yönetişim İlkeleri, metropol alanlarının yönetimi için bir ölçüt ve diğer alanlarda iyi yönetişimin ne olabileceğine dair bir gösterge olarak alınabilir.

Büyükşehir Yönetişimi Hakkında OECD İlkeleri, 2001 **"Vatandaşlar İçin Kentler – Büyükşehir Yönetişiminin Geliştirilmesi" (OECD, 2001)**

Büyükşehir yönetişimi için tek bir model bulunmamaktadır. Birtakım ilkelerin (şeffaflık, sorumluluk, erişilebilirlik, temsiliyetçilik, anayasal düzen ve temel özgürlüklerin korunması gibi herhangi bir demokratik hükümet sisteminin temel aldığı geniş tanımlı ilkelere ek olarak) 21. yüzyılın büyükşehir bölgeleri için yeterli yönetim sistemlerini tanımlamada kullanılabileceği açıktır:

Vatandaşlar İçin Kentler: Kentler yalnızca ekonominin ihtiyaçlarını karşılamak için değil, aynı zamanda, kentlerin çekicilik ve yaşanabilirliklerini sağlamak ve sürdürmek konusunda birtakım önlemler alınmasıyla insanların daha kaliteli bir yaşam isteklerini yerine getirmeye yardımcı olmak üzere geliştirilmelidirler.

Politik Tutarlılık: Büyükşehir yönetişiminin hedefleri ve kurumsal çerçeveleri ekonomik gelişim, konutların satın alınabilirliği, tıkanıklık, büyüme, güvenlik, çevresel kalite ve eski alanların yeniden canlandırılması gibi aynı anda ele alınması gereken başlıca yerel sorunlara uyarlanmalı ve odaklanmalı, diğer yandan da bunlar arasındaki bağlantı ve etkileşim olanakları göz önüne alınmalıdır.

Eşgüdüm: Büyükşehir yönetişimi, bütün bir kentsel alanın potansiyelini ve ihtiyaçlarını yansıtmalıdır. Politik tutarlılık ve sektörler arası bütünleşmeyi sağlamak açısından, tüm hükümet düzeylerinde büyükşehir alanlarıyla ilgili roller ve sorumluluklar açık bir şekilde tanımlanmalıdır.

MİMARLAR ODASI – Mart 2006

Büyükşehir bölgelerinin idari parçalanmışlığı dikkate alınacak olursa, değişik yönetim bölgelerindeki yerel idareler ile seçilmiş yetkililer ve işlevsel veya sektörel sorumluluğu olan çeşitli bölgesel kurum veya kuruluşlar arasında eşgüdüm sağlanmasının gerekli olduğu görülecektir.

Yerel Gelişim: Ekonomik gelişimi büyük ölçüde mali teşviklerle yatırım çekme anlayışı üzerine kurmaktansa, altyapı ve insan gelişimine yatırım yaparak yerel kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmak yoluna gidilmelidir. Büyükşehir yönetişimi, bir bölgenin güçlü yönleri ve olanakları üzerine kurulu, tutarlı bir gelişim yaklaşımı izlenerek birtakım öncelikler belirlenmesine de yardımcı olabilir.

Verimli Mali Yönetim: Büyükşehir yönetişimi, elde edilecek kârı düşünerek, yapılması gereken düzenlemeler için gereken maliyeti karşılamaya hazır olmalı ve tüm bu süreçte tam bir şeffaflık, sorumluluk ve denetim sağlamalıdır. Ayrıca, kamusal hizmetlerle ilgili kâr ve maliyet değerlendirmesi yapılırken kent bölgesinin tüm parçalarının dikkate alındığından emin olunmalıdır.

Esneklik: Ekonomik ve sosyal eğilimlere, teknolojik yeniliklere ve mekânsal gelişime uyum sağlamak gerektiğinden, kurumların değişime açık olmaları gerekir. Hem sağlam bir stratejik planlama hem de esneklik için ileri görüşlü ve geleceğe yönelik bir yaklaşım izlenmesi kaçınılmazdır.

Katılım: Büyükşehir bölgelerinin büyüyen yoğunluğu ve boyutu dikkate alındığında, yönetişimin büyükşehir alanında etkisi olan sivil toplum, sosyal ortaklar ve tüm hükümet düzeylerinin sürece katılımını sağlaması gerektiği görülmektedir. Yeni teknolojiler ve iletişim araçları hükümeti insanlara daha yakın hale getirerek daha etkileşimli bir politika üretim çevresini teşvik etmekte ve desteklemektedir.

Kendine Özgünlük: Standardizasyonun gerekli olduğu birtakım durumlar haricinde, hükümetin politikaları ve kurumlar ülkenin çeşitli bölümlerinde oraya özgü durumlara uyum sağlayacak ve bu kapsamda maliyet verimliliği için en iyi önlemleri alacak şekilde yapılandırılmalıdır.

Toplumsal Bütünleşme: Büyükşehir yönetişimi farklı nüfusların karışımını, ayrışmamış alanları, erişilebilirliği, güvenliği ve fırsatların gelişimini desteklemeli ve sorunlu kentsel alanların bütünleşmesini sağlamalıdır.

Yerindenlik: Hizmetler, bu hizmetleri verecek yeterli ölçekte bir kurumun bulunmaması ve diğer bölgelerle ilişki içinde çalışılmasının gerektiği durumlar dışında, mümkün olan en yerel düzeyde verilmelidir.

Sürdürülebilirlik: Sağlıklı kent ve ekolojik kent kavramlarında da ön plana çıktığı gibi, kentsel alanların gelişme politikalarında ekonomik, toplumsal ve çevresel hedefler tam anlamıyla bir bütün olarak ve uzlaşma içinde ele alınmalıdır. Daha geniş kapsamlı olan biyolojik bölge bağlamında ise, kentsel ve kırsal alanlar arasında daha sıkı bir eşgüdüm sözkonusudur.